

Татјана Г. Трајковић*

Универзитет у Нишу

Филозофски факултет

Департман за србистику

ТРИ ДЕЦЕНИЈЕ ГОДИШЊАКА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК²

У раду се даје преглед издања *Годишњака за српски језик*, научног гласила Департмана за србистику Филозофског факултета у Нишу. Обухваћено је двадесет бројева који су излазили у периоду од 1990. до 2022. године. Рад је конципиран на следећи начин: 1. историјски осврт на настајање и трајање *Годишњака*, 2. помињање важнијих аутора и институција, 3. преглед радова према филолошким областима. Овим радом подсећа се на 35 година постојања Департмана за србистику на Филозофском факултету Универзитета у Нишу, чији је рад пратило објављивање овог часописа.

Кључне речи: Годишњак за српски језик, Департман за србистику Ниш, српски језик и књижевност, филологија.

1.1. Постојање *Годишњака за српски језик* везано је за постојање данашњег Департмана за србистику, а првобитно *Наставно-научне групе за српскохрватски језик и југословенске књижевности*, а врло брзо након тога и *Студијске групе за српски језик и књижевност*, која је 2020. године, након спајања два департмана – *Департмана за српски језик* и *Департмана за српску и компаративну књижевност*, прерастао у јединствени србистички департман Филозофског факултета Универзитета у Нишу. Овај научни часопис настао је и развијао се паралелно са студијама српског језика и књижевности на Филозофском факултету. За Департман је 2022. година била година јубилеја будући да се обележило 35 година постојања и рада, што је за *Годишњак* значило време дуже од три деценије.

1.2. *Zbornik radova filozofskog fakulteta u Nišu (Srpskohrvatski jezik i jugoslovenske književnosti, Sveska 1)* био је назив првог броја *Годишњака*, а објављен је 1990. године. Настао је на почетку деведесетих година прошлог века, турбулентне деценије наше новије историје, године које су са собом донеле велике немиле догађаје за цео регион, а нарочито за српски народ. Такав почетак сигурно није био лак, али се од тог броја па до сада није посустајало, а одолевало се разним друштвено-политичким изазовима. Између осталог, и сам први број био је обележен таквим утицајем, те је и та прва свеска штампана латиницом, а сви наредни бројеви ћирилицом. Прва редакција *Зборника* била је у саставу наших врхунских стручњака науке о језику и науке о књижевности: проф. др Недељко Богдановић, проф. др Слободан Реметић и проф. др Радослав Раденковић.

* tatjana.trajkovic@filfak.ni.ac.rs

2 Ово истраживање подржало је Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије (Уговор бр. 451-03-47/2023-01/ 200165).

Други и трећи број такође *Зборника радова Филозофског факултета у Нишу* приредила је новоименована студијска група *Српски језик и књижевност* и објављени су за 1991. и 1992. годину.

Од почетка па до сада уредници *Годишњака* били су: проф. др Радослав Раденковић, проф. др Станиша Величковић, проф. др Мирољуб Стојановић, проф. др Јордана Марковић, проф. др Надежда Јовић, проф. др Софија Милорадовић, проф. др Ирена Цветковић Теофиловић, а од недавно проф. др Татјана Трајковић.

Зборник радова Филозофског факултета у Нишу мења свој назив 2003. године и тада постаје *Годишњак за српски језик и књижевност*. Од 2012. године његов званични назив је *Годишњак за српски језик*, али је његово интерно име по којем се препознаје у научној комуникацији: *Годишњак* или *нишки Годишњак*. У њему су се објављивали и данас се објављују научни радови из језика, књижевности, методике наставе и сродних области, које се не односе само на српски језик и књижевност, већ и на друге филологије. Тако су у *Годишњаку* објављивани радови не само о српском стандардном језику, о дијалектологији или српској књижевности. Бројни су компаративистички радови из лингвистике и књижевности, те има радова који се тичу руског, бугарског, македонског, грчког, шпанског, немачког и других језика и књижевности.

1.3. Врхунски филолози академици и универзитетски професори, а касније и њихови ученици, допринели су томе да *Годишњак* израсте у филолошко гласило које се препознаје у стручним круговима. Значајна имена која су својим радовима обележила издања *Годишњака* су: Павле Ивић, Милка Ивић, Асим Пецо, Александар Лома, Мирослав Пантић, Јелка Ређеп, Недељко Богдановић, Слободан Реметић, Мирољуб Стојановић, Јордана Марковић, Радоје Симић, Драгољуб Петровић, Милош Ковачевић, Срето Танасић, Софија Милорадовић, Љубисав Ћирић, Жарко Бошњаковић, Радивоје Младеновић, Гордана Драгин, Снежана Гудурић, Љубиша Митровић и др.

Поред домаћих, у *Годишњаку* су своје радове објављивали и инострани реномирани филолози као што су: Зузана Тополињска, Андреј Собољев, Пол-Луј Тома, Павол Жиго и др.

Аутори радова су и некадашњи и данашњи наставници Департмана за србистику, али и других департмана Филозофског факултета у Нишу: Недељко Богдановић, Мирољуб Стојановић, Слободан Реметић, Јордана Марковић, Радослав Раденковић, Љубисав Ћирић, Слободан Марјановић, Радосав Ђуровић, Борислав Првуловић, Миљко Јовановић, Миливоје Јовановић, Бранко Летић, Славољуб Обрадовић, Симеон Маринковић, Стојан Ђорђић, Станиша Величковић, Ирена Арсић, Горан Максимовић, Надежда Јовић, Снежана Милосављевић Милић, Мирјана Соколовић, Марија Славковић, Јован Пејчић, Мирјана Илић, Марина Јањић, Ирена Цветковић Теофиловић, Снежана Божић, Бобан Арсенијевић, Јелена Јовановић, Александар Костадиновић, Маја Вукић, Данијела Костадиновић, Дејан Милутиновић, Данијела Поповић Николић, Александра Лончар Раичевић, Бранимир Станковић, Драгана Вељковић, Татјана Трајковић, Кристина Митић, Јелена Стошић, Мирјана Бојанић Ћирковић, Александра Јанић, Ивана Митић, Александар Новаковић,

Нина Судимац (српски језик и књижевност); Драгољуб Величковић (руски језик и књижевност), Савка Благојевић, Биљана Мишић-Илић, Јасмина Ђорђевић, Милица Радуловић, Владан Павловић (енглески језик и књижевност), Веселин Петровић, Љубиша Митровић (социологија).

Кроз објављиване радове у *Годишњаку* могуће је увидети изузетну сарадњу Департмана за србистику са великим бројем филолога са различитих факултета и института из земље и иностранства: Милош Ковачевић, Радивоје Младеновић, Видан Николић, Милка Ивић (Крагујевац), Жарко Бошњаковић, Љиљана Недељков, Гордана Драгин, Снежана Гудурић, Данка Урошевић (Нови Сад), Милета Букумирић, Милослав Вукићевић, Голуб Јашовић, Станислав Станковић, Милица Дејановић, Душан Стефановић (Приштина/Косовска Митровица), Александар Лома, Радоје Симић, Драго Ђупић, Првослав Радић, Јелена Јовановић, Бошко Сувајџић, (Београд), Стана Смиљковић, Драгана Томић (Врање), Милан Драгичевић, Милош Окука, Драгомир Козомара, Дијана Црњак (Република Српска), Максим Каранфиловски, Марјан Марковић, Јасмина Мојсијева-Гушева, Науме Радически, Васил Тоциновски, Ђоко Здравески (Северна Македонија), Валентина Бонджолова, Надежда Делева, Наталија Њаголова (Бугарска), Михај Радан (Румунија), Панајотис Георгиос Асимопулос (Грчка), Андреј Собољев, Светлана Васиљевна Стеванович (Русија), Павол Жиго, Адриана Ференчикова (Словачка). Значајно место заузимају прилози аутора са Института за српски језик САНУ: Слободан Реметић, Срето Танасић, Софија Милорадовић, Радмила Жугић, Рада Стијовић, Јованка Радић, Јасна Влајић-Поповић, Марта Бјелетић, Марина Јуришић, Тања Милосављевић, Ана Савић-Грујић, Драгана Радовановић, Мирјана Петровић, Биљана Савић, Бранкица Марковић, Зоран Симић, Владан Јовановић, Веселин Петровић, Снежана Петровић, Марија Вучковић, Сандра Савић, Никола Санковић и др.

У новије време у *Годишњаку* своје радове објављују и младе генерација филолога које се усавршавају у посебним филолошким областима на докторским студијама и ангажовањима на различитим пројектима.

1.4. Бројеви *Годишњака* објављивали су се сваке године, ретко као двоброј, а данас прилично устаљено. Посебна одлика овог часописа јесу специјални бројеви посвећени професорима департмана који су одлазили у пензију или који су нас изненада напустили и преминули. Тако имамо *Годишњаке* који су посвећени професорима: Миљку Јовановићу (2003), Станиши Величковићу (2003), Недељку Богдановићу (2006), Радославу Ђуровићу (2009), Мирољубу Стојановићу (2010), Слободану Марјановићу (2011), Слободану Реметићу (2013), Љубисаву Ђирићу (2016), Маји Вукић (2020). Последњи посвећени број везује се за име и рад Маје Вукић и за многе представља најмотивнији број од свих досадашњих. Поред вредних радова које садрже овакви бројеви (што се заснива пре свега на позиву разним филолозима да професору или пријатељу у част приложе свој чланак, што је свакако од велике користи за часопис), посебан значај ових посвећених бројеви налази се у библиографијама професора којем је број посвећен. Те биографије и библиографије, као и сам број часописа, јесу одавање части појединцу, али за читаоце представљају велику помоћ. Дакле, имамо прилику да све радове једног доктора филологије пронађемо

на једном месту, што истраживачима свакако иде у прилог и олакшава даље научно претраживање.

1.5. До 2022. године *Годишњак* бележи преко 440 библиографских јединица које су биле посвећене језичким, књижевним и другим филолошким темама. У наставку ће бити дат преглед радова објављених у *Годишњаку* до 2022. године. Како се у овом научном гласилу објављују оригинални и прегледни радови, грађа и прикази из различитих филолошких области, разврставање чланака извршено је према језичким, књижевним као и темама из методике наставе језика и књижевности. На овај начин може се увидети сва филолошка разноврсност којој је *Годишњак* посвећен.

2. Радови из области језика могли би се разврстати у неколико група: радови из области стандардног српског језика, о језику писаца, из историје језика, из области дијалектологије, из области ономастике, етимологије и контрастивна језичка истраживања.

2.1. Радови у којима се обрађују теме које се односе на савремени **стандардни српски језик** обухватају проблематику из сфера ортографије, прозодије, фонетике и фонологије, морфологије, синтаксе, семантике, лексикологије:

Знак (Радоје Симић),

Поглед на правопис српског језика Матице српске из 2010. (Маја Вукић),

О белини као „техничком знаку” и неким интерпункцијским знаковима за означавање скраћења цитата (Маја Д. Вукић),

Из наше акценатске проблематике (Норма и језичка стварност) (Асим Пецо),

Акустичке особине говорног сигнала у условима емоционалног стреса (Мирјана Соколовић),

Прозодијска норма и језик медија (Александра Лончар, Маја Вукић),

О акценту императивних сложеница (Радоје Симић),

Артикулационо-акустичка природа назалних сонаната у српском језику (Снежана Гудурић, Драгољуб Петровић),

Акустичка анализа континуаната дугог јата (Александра Лончар Раичевић),

Трајање вокала као обележје контраста по звучности у српском језику (Мирјана Соколовић),

Рефлекси јата иза сонанта р у савременој говорној пракси (Александра Р. Лончар Раичевић),

О проблему слога у српском језику (Драгољуб Петровић, Снежана Гудурић),

Множина апстрактних именица IV врсте (Ана Савић Грујић),

Писмо о механизму именичке моције у српском језику (Јованка Ј. Радић),

Атрибут уз именице мушког рода III врсте у делима наших писаца (Ивана Митић),

Неутрум или средњи род – термин, значење и функције у језичком систему (Јованка Радић),

Имена особина (potiŋa essendi) (Бранко Стојановић),

Одређеност, партитивна специфичност, ад хок класе и придевски вид у српском језику (Бранимир Станковић),

Хијерархија маркираности придевских категорија у српском језику (Бранимир В. Станковић),

Сложени придеви у Маретићевом преводу Хомеровог свеа Илијада (Ђорђе В. Шуњеварић),

Придеви нишлијски и нишки (Ирена Цветковић),

Прилог проучавању природе поређења (Јелена Јовановић),

- Лексичка значења изведеница од придева плав/модар* (Мирјана К. Илић),
О декомпоновању показних заменица (Милош Ковачевић),
Употреба презента у темпоралним реченицама са везником кад (Слободан Марјановић),
Нека запажања о презенту (са становишта система и дистрибуције његових облика) (Јелена Јовановић),
Један камелеонски глаголски облик (перфективни презент) (Пол-Луј Тома),
О неким глаголским образовањима (Јордана Марковић),
О (им)перфективности и (а)теличности у српском и шпанском језику (Драгана Т. Вељковић),
О прегеоцима и прегалашту: семантичка анализа глагола прегнути и његових деривата (Марија Д. Вучковић),
Неколике напомене о 'егзистенцијалном глаголу' (Радоје Симић),
Прилог икад(а) у стандардном српском језику и у језику електронских медија (Маја Вукић),
Временска компонента у семантици лексике српског језика (Љиљана Недељков),
О типовима и стилским особинама дисфемизама и еуфемизама (Милош Ковачевић),
О неким термилолошким проблемима у језику медицине (Рада Р. Стијовић, Јелена Д. Лекић),
Критеријуми за идентификацију лексикализованих деминутива у српскоме језику (Александра А. Јанић),
Однос употребе именичких деминутива и њихових лексикализација у српском језику (Александра А. Јанић),
О творби именица префиксом до- (Слободан Марјановић),
Сложена реченица с контрастном зависном клаузом (Милош Ковачевић),
О једном типу реченица с глаголом требати (Срето Танасић),
О једном типу намјерних реченица у српском језику (Срето З. Танасић),
Адноминални и предикативни тип какав питања и који питања у српском језику (Бранимир Б. Станковић),
Колострукциона анализа и могућности њене примене у корпусним проучавањима српског језика (Владан О. Павловић),
What Information Structure of the Serbian Short and Long Form Adjectives Tells Us about the Structure of the DP (Бобан Арсенијевић),
О савременом енциклопедијском стилу (Јелена Јовановић),
Српска кореспонденција новијег времена (Рада Стијовић),
Смех у писаном језику (Јордана С. Марковић),
Метафора путовања у политичком дискурсу (Марија С. Милосављевић),
Језичка средства са елементима имплицитне пропаганде на примеру наслова са портала РТС: вакцинација у време короне (Ивана З. Митић, Јасмина П. Ђорђевић),
Антанакласичка структура дијалогских вицева, анегдота и афоризама (Милош Ковачевић),
Слика и (не)прилика: политички вицеви као огледало српског друштва у 21. веку (Биљана М. Мишић Илић),
Одабрани српски вицеви у прагматичко-семантичком огледалу (Александра А. Јанић, Ивана З. Митић),
Когнитивно-прагматички аспекти загонетки и одгонетки (Милица М. Радуловић),
Корелација професије и хиперкорекције код говорника српског језика (Бранимир В. Станковић),
Програм за анализу говора Speech Filing System и његова примена у фонетици (Александра Р. Лончар Раичевић).

2.2. Радови посвећени темама **језика писаца:**

О имперфекту Симе Матавуља (Милан Драгичевић),
О типовима говора у „Причањима Вука Дојчевића” Стефана Митрова Љубише (Милош Ковачевић),
Глаголски облици у временским и погодбеним реченицама у прози Растка Петровића.
Пролегомена за истраживање (Слободан Марјановић),
Паљетковање по лексци из збирке пјесама „Из лонце зелене” (Асим Пецо),
Стилско-језичке карактеристике „Родослова” Мирољуба Стојановића (Милош Ковачевић),
Језик „Ибиш-аге” Стевана Сремца (Јордана С. Марковић).

2.3. Радови из историје језика:

Средњовековне српске повеље и писма као сведочанства о језику и култури (П. Ивић),
Прасловенска метатонија и њене последице (Радосав Ђуровић),
Правописне карактеристике српскословенског језика у 12. и 13. веку (Драгана В. Томић),
О неким синтаксичким одликама повеља краља Стефана Уроша I (Александра М. Антић),
Употреба партиципа у „Хиландарском медицинском кодексу” (Надежда Јовић),
Неки називи биљака у „Хиландарском медицинском кодексу” (Надежда Јовић),
Књижевни језик код Срба у XVIII и у првој половини XIX века – доприноси иностраних проучавалаца (Ирена Цветковић Теофиловић),
О балканизмима у Хиландарском медицинском кодексу № 517 као одлици народног језика (Надежда Јовић),
*Писање графиције *џ* у гласовној вредности *е* у Хиландарском медицинском кодексу (Надежда Јовић),*
Народне црте у „Житију Георгија Кратовица” од попа Пеје (морфолошка анализа) (Данка Урошевић),
О графицији и правопису путописа Андреја Петковића из 1734. године (Надежда Д. Јовић),
Фонетске одлике путописа Андреја Петковића из 1734. године (Надежда Д. Јовић),
Значај романа „Прикљученија Телемака”(1814) Стефана Живковића за развитак српског књижевног језика (Ирена Р. Цветковић Теофиловић),
Називи занимања у „Тефтеру Нишавске митрополије” из XIX века (1834–1872) (Јелена М. Стошић),
Место Јована Стерије Поповића у историји српског књижевног језика (Неда В. Павловић),
О језику „Зборника закона и уредба из 1867. и 1868. године” (Надежда Д. Јовић),
О лексичким слојевима у језику „Нишког трговинског гласника” (8.10. 1895 – 25. 12. 1895) (Надежда Јовић),
Народне речи и славенизми као синоними (Ирена Цветковић),
О неким синтаксичким одликама језика београдских и нишких новина с краја XIX века (Надежда Д. Јовић).

2.4. Радови из дијалектологије. Ова група чланака показује да су најбројнији радови из области дијалекатске лексикографије и лексикологије, затим из општих дијалектолошких описа појединих говора, ужих описа (прозодијских, фонетских, морфолошких, синтаксичких, социолингвистичких), а посебно треба истаћи радове из дијалекатске творбе.

Један могући кратки нацрт дијалекатског речника ПТ говорне зоне (Мирјана К. Илић),
Тематски и(ли) терминолошки дијалекатски речник (Недељко Богдановић),
Једно поређење српских дијалекатских речника (Ана Савић-Грујић),

- Етапе у изради тематског речника* (Јордана С. Марковић),
Означавање стилске вредности у дијалекатским речницима (Недељко Богдановић),
Дијалекатска лексика. Један поглед са лексикографске стране (Недељко Богдановић),
Неки могући типови дијалексема (Мирјана Илић),
Лексика у Белићевим „Дијалектима источне и јужне Србије“ (Недељко Р. Богдановић),
Лексика домаће радиности у Грузи (Милосав Вукићевић),
Запрежна лексика у Грузи (Милосав Вукићевић),
Лексика старих заната у источној Србији (Борислав Првуловић),
Лексика наводњавања у Требињском пољу (Саво Пујић),
Називи ограда и њихових дијелова у Лијевчу пољу и Жупи (Дијана Црњак),
Из ткачке терминологије Великог Блашка код Бањалуке (Биљана Савић),
Ковачка лексика у Заплању (Тања Милосављевић),
Метеоролошка лексика у говору Заплања (Тања З. Милосављевић),
Банатска месна трпеза (Драгана И. Радовановић),
Терминолошко и нетерминолошко у виноградарској лексици југоисточне Србије (Драгана Вељковић),
Називи за боје и њихови деривати у Речнику пиротског говора Новице Живковића (Мирјана Илић),
Лексика за означавање особа специфичних физичких особина у говору села Каменице код Ниша (Ана Р. Савић-Грујић, Властимир Ж. Јовановић),
Падртине (творбени архаизам из Бучума) (Марта Бјелетић),
О једном источносрбијанско-западнобугарском дијалектизму (срп. дијал. ивора, буг. дијал. ивер и сл.) (Александар Лома),
Срп. дијал. кавал „каналѝ између оцака са расадом поврћа“ (Снежана Петровић),
Прилог расветљавању једног тамног дијалектизма: (х)обер ‘креста; брдски гребен’ (Александар Б. Лома),
Неке лексичке и граматичке појединости у говору Лужнице (Љубисав Ђирић),
Лексиколошко-лексикографски приступ ‘специфичној’ лексици (Жарко С. Бошњаковић),
Лексичко-семантичка група глагола емоционалних стања у српском призренском говору (I) (Тања З. Милосављевић),
Лексичко-семантичке групе глагола емоционалних односа и глагола екстериоризације емоција у српском призренском говору (II) (Тања З. Милосављевић),
Језичка слика свијета у „Рјечнику говора Срба западне Босне“ (Дијана М. Црњак),
О именицама са секундарним значењем носиоца карактерне особине у „Речнику српских говора Војводине“ (Никола М. Санковић),
Страна лексика у „Црнотравском речнику“ Радосава Стојановића: семантичка адаптација (Јована С. Стевановић),
Телесна лепота у горанској народној песми (Недељко Богдановић),
Из говора села Аљиновићи у пријеполском крају (Веселин В. Петровић),
Неке маркантне особине говора Горњег Стрижевца у Лужници (Љубисав Ђирић),
Говорне особине Вишеградског старог Влаха из перспективе радова професора Радосава Ђуровића (Милка Николић),
Неке карактеристике говора села Сејаце (Марина Јуришић),
О говору села Придола код Бајине Баште (Славољуб З. Марковић),
Кратак преглед говорних одлика Алексиначког Поморавља (Недељко Богдановић),
О односу пиротског и царибродског говора (Љубисав Ђирић),
Досадашња проучавања народних говора југоисточне Србије (Недељко Богдановић),
Призренски говор у метохијско-косовско-сиринићком ареалу (Радивоје М. Младеновић),

- Говор Новог Сада у корелацији са јужнобачким и северносремским залеђем (фонетика)* (Гордана С. Драгин),
- Неке заједничке особине банатских и карашевских говора. Њихово порекло и значај* (Михај Н. Радан),
- Српски језик у Мађарској – стање и перспектива дијалектолошких истраживања, или „језик који нас је одржао”* (Софија Р. Милорадовић, Владан З. Јовановић),
- О прелазним говорима јужне Босне и високе Херцеговине* (Радосав Ђуровић),
- Прозодијски системи у српским говорима на југозападу Косова и Метохије* (Радивоје Младеновић),
- Прозодијске одлике босанско-херцеговачког говора* (Слободан Реметић),
- О акценту села Дренче (код Александровца Жупског)* (Радосав Ђуровић),
- Кратки силазни акценат на крајњем отвореном слогу у говору Братоножића* (Драго Ђупић),
- Варијантност неких акценатских ликова у говорима Студенице* (Гордана Драгин),
- Старо место акцента у прешевском говору* (Татјана Г. Трајковић),
- Енклитике као носиоци акцента* (Јордана Марковић),
- Фонолошки систем говора шумадијског села Блазнаве* (Слободан Реметић),
- Још о фонетским особинама заплањског говора у власотиначком крају* (Станислав Р. Станковић, Жарко С. Бошњаковић),
- Вокалски систем говора села Стајковца* (Анђела Митић),
- О вокалу а у српским посавским говорима између Врбаса и Украине* (Драгомир В. Козомара),
- О рефлексима гласа јат (ѣ) у данашњем говору јањских Срба из југозападне Босне* (Милан О. Драгичевић),
- Напомене о консонантском систему говора Батовца (код Пожаревца)* (Жарко Бошњаковић),
- Особине консонантског система говора Јаворана* (Дијана М. Црњак, Драгомир В. Козомара),
- Африкатизација у призренско-тимочким говорима* (Недељко Богдановић),
- Јотоване у говору Горњег Бирча* (Слободан Реметић),
- Заменички генитив с предлогом у као формализатор посесивности у романијским говорима Старог Влаха* (Зоран М. Симић),
- Падежи за обилежаване времена у говору источнобосанских Ера* (Срето З. Танасић),
- Једна специфична употреба конструкције под + акузатив у српском говору Подновља и околине* (Срето Танасић),
- Један случај модалне употребе футура другог у говору Срба добојског краја* (Срето Танасић),
- Употреба претериталних времена у говорима северне Метохије* (Милета Букумирић),
- Глаголски систем говора Прешева у светлу језичке интерференције* (Татјана Г. Трајковић),
- О рекцији предикативних прилога стања жао и мило у косовско-ресавским и призренско-тимочким говорима* (Софија Р. Милорадовић),
- О рекцији у изразу огладнити држалицу у говору Вишеградског Старог Влаха* (Видан Николић),
- Предлози откуд(е), накуд(е) и докуд(е) у призренско-тимочким говорима* (Марина С. Јуришић),
- Осврт на удвајање предлога у једном косовско-ресавском говору* (Софија Милорадовић),
- Статус објекатске редупликације у српским народним говорима* (Софија Милорадовић),
- Предикативни апел у говору младих (граматичка и лексичко-семантичка анализа)* (Жарко Бошњаковић),
- Именичке деминутивне изведенице мушкога рода на суфикс -ък -(а)к и његове проширене варијанте у призренско-тимочким говорима* (Радмила В. Жугић),
- Моциони суфикси у сврљишким говорима српског језика* (Ана Р. Савић-Грујић),
- О једном дијалекатском творбеном моделу* (Мирјана К. Илић),

- Однос суфикса -(ч)ић и -че (из перспективе призренско-тимочких говора) (Ана Р. Савић-Грујић),
Деминутивни придеви с префиксом су- (Рада Р. Стијовић),
Творба речи за именовање човека на основу негативних говорних обележја (Ана Р. Савић-Грујић),
Синтаксичка конкурентност предлога у говору Лужнице (Љубисав Н. Ђирић),
Постпозитивни члан и демонстративне заменице у урбаном пиротском варијетету (Бранимир В. Станковић),
Могућности синтаксичких истраживања на грађи дијалекатских речника југоисточне Србије (Марина С. Јуришић),
Стопаница (Срето З. Танасић),
Слике говорeња „по поимању простога народа” (Недељко Р. Богдановић),
Недељко Богдановић и Српски дијалектолошки зборник (Љубисав Ђирић),
Теренски записи из села Јажинаца у Сирињској жупи (Драгана И. Радовановић, Милица Ј. Дејановић),
Текстови из градског говора Прешева (Татјана Г. Трајковић),
Занимљива казивања старих Новосађана (Бранкица Ђ. Марковић),
„Ружан” говор (Недељко Р. Богдановић),
Књижевни језик и народни говори (Радоје Симић),
Ситуациона употреба стандарда код носилаца дијалекта (Татјана Г. Трајковић),
Језичке белешке (Недељко Р. Богдановић),
Ставови ученика са југа Србије према усвајању стандардног језика (Милица М. Михајловић),
Балканизми у српским говорима Косова и Метохије (Јордана Марковић),
Инвентар, путеви и домети македонизама у српским народним говорима (Јордана Марковић).

2.5. Издвајају се радови који обрађују теме о **жаргонској лексици**:

- Жаргон као израз ученичке креативности (Јордана Марковић),
Погрдна употреба жаргонизама у школама мимо наставног процеса као вид вербалног насиља (Тања З. Русимовић).

2.6. Радови из **ономастике**. Овој групи радова припадају чланци у којима се аутори баве питањима топонимије, антропонимије, фитонимије, зоонимије, као и неким граматичким темама у вези са онимима, а има и радова из књижевне ономастике.

- Микротопонимија Великог Крчимира (Јордана Марковић),
Из хидронимије Пивске планине (Радојка Цицмил-Реметић, Слободан Реметић),
Апелативи у топонимији прешевског караја (Татјана Трајковић),
Лексика несловенског порекла у микротопонимији околине Куришумлије (Голуб М. Јашовић),
Сусрет цивилизација и народа у топонимији Пивске планине (Радојка Цицмил-Реметић),
Топоними зоонимског порекла на Пивској планини (Радојка Цицмил-Реметић),
Из ономастике Рађевине. Зооними једног рађевског села (Мирјана Петровић),
Зоонимски систем села Миљевићи (код Пријепоља) (Веселин В. Петровић),
Ниш у називима нишке периодике (Јордана С. Марковић),
Лична имена у микротопонимији јабланичког краја (Радмила В. Жутић),
Савремена антропонимија Новог Сада (Бранкица Марковић),
Модификација личних имена страног порекла у српском језику (Биљана Љ. Стаменковић),

- Антропоними двеју лесковачких генерација (компаративни приступ) (Данијела Радовановић),
Лична имена врањских Рома (Милица Стојиљковић),
Надимци старих Нишлија (Надежда Петровић),
Властита имена у дијалекатским речницима југоисточне Србије (Мирјана Илић),
Лична имена у „Стенографским белешкама Народне скупштине” одржане у Нишу 1898. године (Јелена М. Павловић),
Српска презимена средњовјековних жупа Вишеве и Загорја (Милош Ђ. Окука),
Промислања о мотивисаности породичних имена и станишта данашњих Реметића (Саво Т. Пујић),
Писање фитонима – правописна решења (Надежда Јовић),
Фонетске и морфолошке особине микротопонима и ојконима забележених у Горњој Топлици и Косаници (Голуб Јашовић),
Над остајима двојине у ономастици источне Босне (Слободан Реметић),
Хипокоризација и пејоризација у фитонимији Лужнице (Љубисав Ђирић),
Придевске основе у топонимији Пивске планине (Радојка Б. Цицмил-Реметић),
Предлози у релационим микротопонимима јабланичког краја (граматички и ономастички аспект) (Радмила Жугић),
Именослов „Родослова” Мирољуба Стојановића као сведочанство времена (Јордана Марковић),
Проучавање процеса именовања у роману „Семољ земља Мира Вуксановића” (Јелена М. Павловић),
Земљописна лексика и локалитети у епским народним песмама о Марку Краљевићу (Сандра Г. Савић).

2.7. Радови из области етимологије:

- Српско-хрватско самнас „*pastio sine pastoribus*“ у штокавском и општесловенском контексту (Јасна Влајић-Поповић),
Руковети завичајне лексике (Чрни врх : Бањани) (Марта Ж. Бјелетић),
Српска етимологија у ишчекивању „Дигиталне дијалекатске лексикографске базе” – пример грецизама у Јабланици (Јасна Б. Влајић-Поповић).

2.8. Етнолингвистичке теме обрађене су у радовима:

- „Тејкин дан” у Старој Молдави – обичај од старине (Софија Р. Милорадовић),
„Да куцнем у дрво...” Етнолингвистички приступ проучавању дексеме дрво (Александар М. Новаковић),
„Кьда дуне вијар ветар / он че тебе дворе помес...” Етнолингвистички приступ проучавању лексеме ветар (Нина Љ. Судимац),
Експликација културне димензије лексике у речнику (Љиљана Недељков).

2.9. Радови из **контактне лингвистике** и о **другим језицима** показују да су се аутори бавили контактима српског језика са руским, македонским, бугарским, албанским, затим темама српског у балканском језичком окружењу, односа српског и енглеског, српског и шпанског, о словенским језицима, о турцизмима, германизмима итд.

- Питања структуре, функције и семантике енигмолошких и паремиолошких исказа у српском и руском језику* (Драгољуб Величковић),
- Синонимија и антонимија паремиолошких исказа у руском и српском језику* (Драгољуб Величковић),
- Социјативна значења и семантичка опозиција референцијалност/нереференцијалност у руском и српском језику* (Марија Опачић),
- О македонско-српским језичким паралелама* (Јордана Марковић),
- Заједничке и диференцијалне особине допуна глагола перцепције у српском и македонском преводу јеванђеља по Марку и по Јовану* (Жарко Бошњаковић),
- Члан у македонском језику и категорија придевског вида у српском језику* (Бранимир Станковић),
- За гласот и буквата, за магијата на документот и за ушите некои нешта* (Ђоко Здравески),
- Где га је Миле (одна сербско-македонско-арумунска синтаксическа паралел)* (Андрей Н. Соболев),
- Неке заједничке појаве у српском, албанском и турском језику на Косову и Метохији* (Маринко Божовић),
- Српски језик у јужнословеском окружењу* (Јордана С. Марковић),
- Note on redundancy in the Balkan grammar* (Андреј Собољев),
- Семантичка мотивација на називите за 'тетратка' во словенските дијалекти (според материјалот од Опитесловенскиот лингвистички атлас)* (Марјан Д. Марковић),
- An Incorporation Based Analysis of Slavic Verb Prefixation* (Бобан Арсенијевић),
- Одраз на меѓујазичната конвергенција врз релацијата: граматика <> лексикон* (Зузана В. Тополињска),
- Преглед познавања српског језика код ученика Албанаца у Прешеву* (Татјана Трајковић),
- Неки новији наноси из српског језика у говору Албанаца* (Татјана Трајковић),
- Мање заступљени експоненти текстуалне конекције у научним чланцима енглеских и српских говорника – квалитативна и квантитативна анализа* (Савка Н. Благојевић),
- Српски преводни еквиваленти за глаголске придеве трине грчких депонентних глагола у роману Дидо Сотирју „Земља натопљена крвљу”* (Панајотис Георгиос Асимопулос),
- Одрична речца а- у грчком и њени српски преводни еквиваленти* (Панајотис Георгиос Асимопулос),
- О (им)перфективности и (а)теличности у српском и шпанском језику* (Драгана Т. Вељковић),
- Фонестемата като субморфемна единица* (Валентина Бонджолова, Надежда Делева, Иван Димитров),
- Пеперуди пеперуди, тњнки сребърни крила (Пеперудите в езика на рекламата)* (Валентина Цв. Бонджолова),
- Разговорни, жаргонни и дијалектни елементи в рекламния текст* (Валентина Цв. Бонджолова),
- Pokus o kartografovanie substantívnej deklinácie v Slovanskom jazykovom atlase* (Павол Жиго),
- Roznámkyo fungovaní predložky za v slovenských nárečiach vo Vojvodine* (Адриана Ференчикова),
- Роль лингвострановедческого комментария в преподавании русского языка как иностранного* (Светлана Васиљевна Стеванович),
- Једно поређење фонда турцизама у нишком крају са стањем у српском говору Призрена* (Тања З. Милосављевић),
- Германизми у „Речнику жаргонизама јужне пруге”* (Ивана Д. Милошевић),
- О појму наслеђени језик кроз призму билингвизма* (Ана М. Крстић),

Улогата на лекторатите по македонски јазик во промовирањето на македонската култура
(Максим Каранфиловски).

2.10. Шире лингвистичке теме заступљене су у чланцима:

Де Сосир и Прашки лингвистички кружок: кратак преглед истраживања (Ивана З. Митић, Александра А. Јанић),

„Курс опиште лингвистике” и критичари Сосирових идеја (Бранимир В. Станковић, Лидија С. Тасић),

Улога српске елите у стварању лингвополитичкога конструкта „српскохрватски језик”
(Првослав Радић),

A Multihierarchical Discourse Representation (Бобан Арсенијевић),

A Dual Model of Inner Aspect and Telicity (Бобан Арсенијевић),

Properties of the Dual Model of Inner Aspect and Telicity (Бобан Арсенијевић).

3. Радови у којима аутори обрађују теме **из области књижевности** могу се разврстати у три битне групе: теме из теорије књижевности, из српске књижевности, из југословенских књижевности, из светске књижевности.

3.1. Радови са темама из области теорије књижевности:

Пишчева личност и наративна структура (Станиша Величковић),

У простору поетике (Снежана Милосављевић-Милић),

Концепт читаоца у књижевнотеоријској дијахронији (Мирјана Д. Бојанић Ћирковић),

О сложенем односу поезије и политике (Дубравка Поповић-Срдановић),

О писцима и структури књижевног дела – Паралеле (Славољуб Обрадовић),

Фантастика – супстанца, поступак, жанр (Станиша Величковић),

Јужнословенске књижевности у наставној пракси: Нацрт истраживања (Стефан Симоновић),

Књижевна дела о Првом светском рату: пример иновирања и дивергенције у еволуцији српске књижевности током 20. века (Стојан Ђорђевић),

Ерос и порнос као пратиоци тривијалног у роману. Перспектива забавне литературе женског писма (Милентије Ђорђевић),

Поетска ревалоризација дијалекатског језика (Славољуб Обрадовић),

Од критике ка упоредном проучавању и историји књижевности. Компаративист и историчар литературе Мирољуб М. Стојановић (Јован Пејчић),

Песма и њен смисао. Приступ Мирољуба М. Стојановића поетичким питањима разумевања и тумачења поезије (Саша Хаџи Танчић),

Македонистичките студии на Мирољуб М. Стојановиќ. Опис и хронологија (Науме Радически).

3.2. Радови са темама из српске књижевности:

Кнез Лазар – ратник, дипломата и мецена (Симеон Маринковић),

О књижевним портретима тројице српских монаха 19. вијека: Митрополит Ђорђе Николајевић, Архимандрит Јоаникије Памучина, Митрополит Михаило Јовановић (Г. Максимовић),

- Вук и Даничић: контактне везе и стваралачке аналогии као конститутивни елементи сарадње* (Горан Максимовић),
Ковчежић Вукових идеја (Кристина Р. Митић),
Психоаналитички приступ неким појавама мегаломаније у „Горском вијеницу” Петра II Петровића Његоша (Миљко Јовановић),
Модел приповедања у епистоларно-путописној прози Јелене Димитријевић (С. Милосављевић Милић),
Јелена Димитријевић „Писма из Ниша” – О харемима (Борислав Првуловић),
Оквирни облици у српском роману до реализма (Снежана Милосављевић-Милић),
Анегдотска сатирична прича (у књижевности српског реализма) (Горан Максимовић),
Моћна реч Светозара Милетића (Милентије Ђорђевић),
Уметничка транспозиција простора и времена у приповеткама Светолика Ранковића (Станиша Величковић),
Аналитичка слика умјетничке прозе Светолика Ранковића (Горан Максимовић),
Путописни свет Симе Матавуља (Милица М. Алексић),
Дјело, судбина и доба Боре Станковића (Горан Максимовић),
„Певци” Боре Станковића (Миљко Јовановић),
Апелативне форме приповедања у приповеткама Боре Станковића (Снежана Милосављевић Милић),
Милан Ракић – књижевни јунак Григорија Божовића (Јован Пејчић),
Облици идиличког приповиједања у „Рамазанским вечерима” Бранислава Нушића (Горан Максимовић),
Појава књижевности на српском језику на тлу Македоније између два светска рата (Данијела Костадиновић),
Поетичке константе Вујице Решина Туџића (Прилог разумевању српске неоавангардне поезије) (Иван Негришорац),
Неоавангардна парадигма и српско песништво (Иван Негришорац),
Милош Црњански њим самим. Прилог тумачењу идејне сфере дела М. Црњанског (Мирољуб М. Стојановић),
Метаморфоза као стилски поступак у песништву Васка Поне (Александар Костадиновић),
Митско у поезији Васка Поне („Успавана земља”, „Вучја со”) (Александар Костадиновић),
Друштвено ангажовање у драмском делу Миодрага Илића (Мирољуб М. Стојановић),
Добрица Ђосић и поетика српског романа (Мирољуб М. Стојановић),
Рецепција Ђосићевог романа „Корени” у књижевној критици (Снежана Божић),
Иновирање епског надахнућа у роману „На Дрини ћуприја” (Стојан М. Ђорђевић),
Идеолошка позиција приповедача у „Гробници за Бориса Давидовича” Данила Киша (Драгана Т. Вељковић),
Роман стваралачке сумње – Радослав Братић: „Сумња у биографију” (Станиша Величковић),
Говор ћутње (Жарко Команин: „Колијевка”) (Станиша Величковић),
Комедиографски смијех Скендера Куленовића (Горан Максимовић),
Испричано и проширено време у „Родослову” Мирољуба Стојановића (Стана Смиљковић),
Предности и ограничења сказа на примеру „Чизмаша” Драгослава Михаиловића (Јелена Јовановић),
На истој антрополошкој и етничкој равни. Дело Младена Лесковца у критичкој рецепцији Николаја Тимченка (Наталија Лудошки),
Аутобиографски приступ у наставном проучавању „Раних јада” Данила Киша (Даница С. Сладојевић),
Роман „Опсене” Вељка Милићевића: како се склизнуло у тривијално (Јелена В. Јовановић),

Новокомпоноване песме. Мотивско-тематски аспект и изражајна средства на примерима о испраћају у Армију (Борислав Првуловић),
О рату: два женска гласа у српској поезији деведесетих (Дубравка Поповић Срдановић),
Библијски мотиви у народним пословицама из збирке „Думе за сваки д’н” Виолете Јовић (Сара Н. Немат).

3.3. Радови са темама из југословенских књижевности:

Дубровачка књижевност у историјама књижевности XIX века (Марија Славковић),
О „Вијеницу народне славе” дубровачког илирца Антуна Казначића (Ирена Арсић),
Љубовните гестикулации во македонските и српските народни песни (Јасмина Мојсијева-Гушева),
Антички мотиви у поезији Б. Конеског и М. Матевског (Мирољуб М. Стојановић),
Одсјаји Илинденског устанка у поезији Ганета Тодоровског (Мирољуб М. Стојановић),
Принципи компоновања „Сердара” Г. Прличева (Мирољуб Стојановић),
Лирика Аце Шопова (Оливера Вуксановић),
Идеализација и демистификација историје у роману „Пустиня” Ђорђи Абаџиева (Данијела Костадиновић),
Атанас Симеонов и родното село Мокрени (Васил Тоциновски),
Приповедач „Пасквелије” Живка Чинга (Данијела Костадиновић),
Од гордобола до гордохода (сећање на песника Ганета Тодоровског) (Славољуб Обрадовић),
Празнични смех и гротеска у приповеткама Живка Чинга (Данијела Д. Костадиновић),
Траговима песника (Георги Сталев),
Експресионизам у хрватској књижевности (Јован Петковић),
„Преображаји са оне стране границе”: књижевни гласови из расејања (Снежана В. Божић).

3.4. Радови из области светске књижевности:

О неким аспектима песама на турском језику о Сарајеву од XVII до XIX века (Бранко Летић),
Поетика Вилијама Карлоса Вилијамса: у трагању за језиком (Дубравка Поповић-Срдановић),
Један поглед на карамазовитину (Најновије читање романа Ф. М. Достојевског „Браћа Карамазови” (Миљко Јовановић),
Проблем жртве у „Општој песми” Пабла Нруде (Дубравка Поповић-Срдановић),
Умети видети: једно читање песме Чарлса Олсона „Поводом првог гледања очима Хуана де ла Коze” (Дубравка Поповић-Срдановић),
Функције наративног у Борхесовим есејима (Дејан Милутиновић),
Интертекстуалност Борхесових прича (Дејан Милутиновић),
Таленат покреће свет. Г. Г. Маркес: Од аутобиографије до аутопоетике (Радомир В. Ивановић),
Лица Кристијанине прозе (Мирјана Бојанић Ђирковић),
„Неке добре вести”: два лица архтипске димензије Ословог „Максимуса” (Дубравка Поповић Срдановић),
Звукът на механичното пиано или една антиутопија 100 години по-късно. Антон П. Чехов – Никита Михалков (Наталија Њаглова),
Концепција персоне у трећем делу „Максимусових песама”: Максимус као imago mundi (Дубравка Поповић Срдановић),
Едгар Алан По и детективски жанр (Дејан Милутиновић),

Социјални аспекти слике света у „Напуљској тетралогји” Елене Феранте (Александра А. Ђорђевић),

У тамници језика: Лаканов психоаналитички концепт (Дејан Милутиновић).

3.5. Радови из области **народне књижевности и фолклористике:**

Тамни вилает као праформа дијакхронијског памћења (Радослав Раденковић),

Изазови усмене речи (Миљивоје Р. Јовановић),

Исконски закони грчке трагедије и српске народне епике (Милена С. Илишевић),

У напуклом огледалу: имитатор у демонолошким предањима (Данијела М. Поповић Николић),

Историјски и епски лик Марка Краљевића (Радослав Раденковић),

Ђурђева Јерина (Јелка Ређеп),

Прилози проучавању мотива народних приповедака југоисточне Србије (Радослав Раденковић),

Неке одлике језика и стила народних приповедака југоисточне Србије (Радослав Раденковић),

Загонетке из пиротског краја (Данијела Поповић),

Словенскиот бог Велес во балканската средина (Влакнестиот што живее в шума) (Ђоко Здравески),

Српски и бугарски фолклористи. Правци и циљеви истраживања (Бошко Сувајџић),

Карактеристике и рецепција научног рада Тихомира Р. Ђорђевића (Данијела Поповић).

4. Радови из области **методике наставе српског језика и књижевности:**

Проблеми и изазови у реализацији наставе српског као језика окружења и образовања у школама на подручју југоисточне Србије (Марина С. Јањић),

Екстралингвистички фактори у настави српског језика у иностранству (Ана Д. Мијајловић),

Контрастивно проучавање лингвометодичких текстова у граматицама немачког и српског језика као матерњег с аспекта функционалне стилистике (Александра Грубер),

Размишљања (страних) студената на размени о квалитету наставе српског језика и мобилности у Републици Србији (Александар Новаковић),

Дидактичко-методичка обликованост радне свеске за учење српског и енглеског језика као страног – контрастивни приступ (на примеру радних свезака „Реч по реч” и „New Headway Elementary”) (Александар М. Новаковић),

Домаћа лектура у савременој настави (Симеон Маринковић),

Рецепција песме за децу и смисао игре (Славољуб Обрадовић),

Књижевни одломак као школска и као домаћа лектура – разлика у методичком приступу (Снежана Божић),

Циљеви наставног проучавања књижевног дела Добрице Ђосића (Снежана Божић),

„Кад су цветале тикве” – драма и позоришне адаптације у историји рецепције (Христина Љ. Аксентијевић).

5. Прикази објављени у *Годишњаку за српски језик* груписани су у три одељка: прикази монографија, часописа и зборника радова.

5.1. Прикази монографија:

Вредан прилог дијалекатској лексикографији (Новица Живковић, *Речник пиротског говора*)

- (Јордана Марковић),
 Слободан Реметић: *Српски призренски говор I (Гласови и облици)*, СДЗб XLII, Београд, 1996.
 (Јордана Марковић),
 Вилотије Вукадиновић: *Говор Црне Траве и Власине*, СДЗб XLII, Београд, 1996, 1–317. (Јордана Марковић),
 Срето Танасић, „Презент у савременом српском језику”, *Институт за српски језик САНУ, Библиотека Јужнословенског филолога, нова серија књ. 12*, Београд, 1996, 192 стр. (Мирјана Соколовић),
 Радосав Ђуровић, „Шест огледа о српским акценцима”, *Учитељски факултет Ужице и Културно-просветна заједница Ужице, Ужице*, 1996, 151 стр. (Мирјана Соколовић),
 Јордана Марковић: *Јужноморавска повртарска лексика*. Филозофски факултет, Ниш, 1997, 132 стр. (Драгана Вељковић),
Постанак и развој усмене епске поезије. Светозар Кољевић: „Постање епа”. *Српска академија наука и уметности, Огранак у Новом Саду, Нови Сад*, 1998, превела са енглеског Јадранка Милановић. (Данијела Поповић),
 Пол-Луј Тома: *Говори Ниша и околних села*. *Српски дијалектолошки зборник*, XLV, 473 стр. (Јордана Марковић),
 Слободан Марјановић: *Глаголски облици у временским и погодбеним реченицама*. Филозофски факултет, Ниш, 1999, 250 стр. (Радослав Ђуровић),
 Недељко Богдановић, Јордана Марковић: *Практикум из дијалектологије*. Филозофски факултет, Ниш, 2000, 226 стр. (Ирена Цветковић),
 Лоза гроздовита. „Бела лоза: свадбене песме сврљишког краја”, *приредио Недељко Богдановић, Просвета, Ниш*, 2000, 128 стр. (Данијела Поповић),
 Ивана Антонић: *Врменска реченица*. Издавачка књижевница Зорана Стојановића, Сремски Карловци – Нови Сад, 2001. 409 стр. (Срето Танасић),
Недоступност светог забрана (Срба Игњатовић: Лирски осмоглас, есеји, критике. Алтера, Београд, 2002, 301 стр.) (Мирољуб М. Стојановић),
 Јордана Марковић, *Говор Петровог Села*, Филозофски факултет, Ниш, 2004, стр. 1–194. (Радосав Ђуровић),
 Милош Ковачевић, *Огледи о синтаксичкој негацији*, Завод за уџбенике и наставна средства, Српско Сарајево, 2004, 287 стр. (Радосав Ђуровић),
 Слободан Марјановић, *Творбени систем*. Први део: *Префиксација*, Универзитет у Нишу, Ниш 2004, стр. 1–243. (Радосав Ђуровић),
 Радосав Ј. Ђуровић: *Летнички говорни тип*. Филозофски факултет у Приштини, Врање, 2009, 199 стр. (Љубисав Ђирић),
Поетичке теме у македонској поезији (Снежана Милосављевић Милић),
 Софија Милорадовић: *Музички жаргон младих и младежњих музикалних сленг*. *Компаративни поглед*. Београд: Етнографски институт САНУ, 2012, 306 стр. (Драгана Т. Вељковић),
 Јелица Јокановић-Михајлов. *Прозодија и говорна култура*. Друштво за српски језик и књижевност Србије, Београд, 2012. (Александра Лончар Раичевић),
Књижевни разговор – средство (ауто)портретисања. Јован Пејчић. *Поетика књижевног разговора*. Службени гласник, Београд, 2012. (Снежана В. Божић),
 Радивоје Младеновић: *Говор јужнокосовског села Гатње*. *Монографије 18*, Институт за српски језик САНУ, 2013. (Татјана Г. Трајковић),
Атанасије Петровић – Учитель Таса „Пресад мудрости” (Надежда Д. Јовић),
 Ирена Цветковић Теофиловић. *Језик совершени*. Ниш: Филозофски факултет, 2016, 240 стр. (Јелена М. Стошић),

- Књига о говору села Припек у Републици Бугарској (Христина Тончева, Иван Г. Илиев. *Говорът на село Припек, Джебелско. Пловдив: Универзитетско издателство „Паусий Хилендарски”, 2016, 181 стр.*) (Марија С. Радивојевић),
- Надежда Д. Јовић. *О језику путописа Поклоњеније гробу Господњу (1734) Андреја Петковића. Центар за црквене студије, Ниш 2017.* (Александра М. Антић),
- Дејан Средојевић. *Фонетско-фонолошки опис акцената у стандардном српском језику – од специфичног ка општем. Нови Сад: Филозофски факултет, 2017.* (Александра Р. Лончар Раичевић),
- Најзначајније научно дело Маје Вукић (Милош М. Ковачевић),
- Бошко Сувајцић, Књига о Вуку (Кристина Р. Митић),
- Недељко Богдановић, *Антрополошки речник југоисточне Србије, Српски дијалектолошки зборници, LXIII, САНУ, Институт за српски језик (Татјана Трајковић),*
- Старост и смрт у пограничју. Драгољуб Златковић: Човек и смрт у лексици и фразеологији пиротског говора (говора суседних области) (Биљана Сикимић).*

5.2. Прикази часописа и зборника радова:

- Зборник радова Филолошког факултета у Приштини, Филолошки факултет у Приштини, Приштина, 1992.* (Мирјана Соколовић),
- Блиски одзиви далеког зова (Зборник радова „У светлу царских градова”, Ниш, 1995)* (Мирољуб М. Стојановић),
- Прилози из фитоллингвистике II – зборник радова. Филозофски факултет, Ниш, 1998.* (Мирјана Илић),
- Научни скуп о народним говорима (Надежда Петровић),*
- Портрет уметника у младости (Приказ алманаха студената СГ за српски језик и књижевност Срицање узлета 1 и 2, Филозофски факултет, Ниш, 1993. и 1994.)* (Марија Славковић),
- Књижевност и историја IV. „Историјски роман код Словена”. Зборник радова са научног скупа од 11. до 13. XI 1999, Ниш, Центар за научна истраживања САНУ и Универзитета у Нишу, Ниш, 2001.* (Марија Славковић),
- Књижевност и историја V. Историја у романтичарској поеми код Словена. Зборник радова са научног скупа од 11. до 13. X 2001, Ниш, Центар за научна истраживања САНУ и Универзитета у Нишу, Ниш, 2003.* (Марија Славковић),
- Историја поетског сонета. Сонет у европском песништву, зборник радова. Задужбина Илије М. Коларца, 2001.* (Дејан Милутиновић),
- Поетика путописа – широки простор отворених граница као изазов за проучавање. „Књига о путопису”, Институт за књижевност и уметност, Београд, 2001.* (Снежана Божић),
- Недељко Богдановић: Етно-културолошке теме – Сврљиг. Прилози, Културна историја Сврљига, Св. 1, Сврљиг, 2002, стр. 5–117.* (Надежда Јовић),
- Духовна и материјална култура Срба у Румунији (Исходишта 2, Темишвар 2016).* (Александра Р. Лончар Раичевић),
- Лепота у култури Бугара и Срба (Красотата в културата на българи и сърби./ Лепота у култури Бугара и Срба, ур. Ценка Иванова и др., В. Търново: Универзитетско издателство „Св. св. Кирил и Методиј”, 2017)* (Милица М. Михајловић),
- Милорад Ђорац – педагог и научни радник, Зборник радова у част проф. др Милорада Ђорца, Филозофски факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици: 2018. године (Душан Р. Стефановић).*

6. Посебан научни допринос *Годишњака* налази се и у двама **библиографијама**, које се односе на значајна издања.

Библиографија међународног часописа *Исходишта* издата је у оквиру *Годишњака* за 2021. годину: *Међународни часопис Исходишта / Originations: генеза и библиографија*. (М. Н. Радан, Г. М. Максимовић, А. Р. Лончар Раичевић, М. Д. Бојанић Ђирковић). Часопис *Исходишта* објављује се у суиздаваштву Центра за научна истраживања културе Срба у Румунији при Савезу Срба у Румунији, Филолошког, историјског и теолошког факултета Западног универзитета у Темишвару и Филозофског факултета Универзитета у Нишу, а као резултат учествовања на конференцији *Материјална и духовна култура Срба у мултиетничким срединама и/или периферним областима*, која се одржава сваке године наизменично у Темишвару и у Нишу од 2014. године.

У *Годишњаку* за 2022. г. објављена је библиографија едиције *Монографије* Института за српски језик САНУ: *Едиција „Монографије”, Поводом 75 година института за српски језик сану (1947–2022)* (Ана Савић-Грујић). У библиографији су представљене 32 књиге, које је Институт објавио од 2004. до 2021. године у оквиру поменуте едиције.

7. *Годишњак за српски језик* садржи неколико **осврта** који се односе на научну и издавачку делатност департмана, центара или појединаца.

Поетска и научна мисао студената у оквиру издавачке делатности Филозофског факултета (Данијела Поповић),

Зборници Групе за српски језик и књижевност – почетак и крај (Јордана Марковић),
Издања наставника и сарадника Студијске групе за српски језик и књижевност. (Недељко Богдановић и Горан Максимовић),

Од концепције до традиције. Уз десетогодишњи јубилеј научног скупа „Књижевност и историја” (Марија Славковић),

О гостујућим предавањима наставника Департмана за србистику на факултетима и универзитетима у земљи и иностранству (Ивана З. Митић),

Центар за византијско-словенске студије (Јелена Стошић),

Центар за нараторолошке студије – првих пет година рада (Снежана Милосављевић Милић),
Академик Мирослав Пантић – учитељ и сарадник (Недељко Богдановић),

Непресушна радна и научна енергија (у част академика Мирослава Пантића) (Бранко Летић),
Друштвено-културна делатност Мирољуба Стојановића. Допринос Мирољуба Стојановића утемељењу Групе за српски језик и књижевност Филозофског факултета и развијању културне сарадње међу балканским народима (Љубиша Митровић),

Лексикологу у част: о једној лексичкој теми (у част проф. др Недељка Богдановића) (Милка Ивић),

Разговор са Недељком Богдановићем (Мирољуб Стојановић),

Слободан Реметић и српска дијалектологија (Драгољуб М. Петровић).

Поједини текстови представљају пригодне текстове или опроштајне говоре посвећене преминулим професорима:

Др Вилотије Вукадиновић (1937–1997) (Јордана Марковић),

Др Петар Ђукановић (Његови студенти),

Ин тегоріат. Михаило Игњатовић Мика (Недељко Богдановић),

Опроштај од колеге (посвећено проф. др Радосаву Ђуровића) (Недељко Богдановић),
Опроштајно слово (посвећено проф. др Радосаву Ђуровића) (Милош Ковачевић),
Сећање (посвећено доц. др Маји Вукић) (Јордана Марковић),
Маја Вукић – једна рано угашена нада (Недељко Богдановић).

8. У време одржавања Округлог стола посвећеног часописима настајала је и *Библиографија Годишњака за српски језик* (Татјана Трајковић, Надежда Јовић) поводом 35 година постојања Департмана за српски језик и књижевност на Филозофском факултету Универзитета у Нишу. Библиографија је комплетирана и сада је доступна на електронској страници сајта Филозофског факултета у Нишу.

Сви бројеви *Годишњак за српски језик* од 2011. године доступни су у електронској форми на сајту Издавачког центра Филозофског факултета у Нишу, а статистици бројеви доступни су једино у библиотекама.

Извори

- Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Nišu, Srpskohrvatski jezik i jugoslovenske književnosti, Sveska 1, Niš: Filozofski fakultet, 1990.
- Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Nišu, Serija: Srpski jezik i književnost, sveska 2–3, Niš: Filozofski fakultet, 1991–1992. [orig.] Зборник радова Филозофског факултета у Нишу, Серија: Српски језик и књижевност, свеска 2–3, Ниш: Филозофски факултет, 1991–1992.
- Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Nišu, Serija: Srpski jezik i književnost, sveska 4–5, Niš: Filozofski fakultet, 1996. [orig.] Зборник радова Филозофског факултета у Нишу, Серија: Српски језик и књижевност, свеска 4–5, Ниш: Филозофски факултет, 1996.
- Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Nišu, Serija: Srpski jezik i književnost, sveska 6, Niš: Filozofski fakultet, 1998. [orig.] Зборник радова Филозофског факултета у Нишу, Серија: Српски језик и књижевност, свеска 6, Ниш: Филозофски факултет, 1998.
- Godišnjak za srpski jezik i književnost, Godina XIV, broj 7, Niš: Filozofski fakultet, 2003. [orig.] Годишњак за српски језик и књижевност, Година XIV, број 7, Ниш: Филозофски факултет, 2003.
- Godišnjak za srpski jezik i književnost, Godina XX, broj 8, Niš: Filozofski fakultet, 2006. [orig.] Годишњак за српски језик и књижевност, Година XX, број 8, Ниш: Филозофски факултет, 2006.
- Godišnjak za srpski jezik i književnost, Godina XXII, broj 9, Niš: Filozofski fakultet, 2009. [orig.] Годишњак за српски језик и књижевност, Година XXII, број 9, Ниш: Филозофски факултет, 2009.
- Godišnjak za srpski jezik i književnost, Godina XXIII, broj 10, Niš: Filozofski fakultet, 2010. [orig.] Годишњак за српски језик и књижевност, Година XXIII, број 10, Ниш: Филозофски факултет, 2010.
- Godišnjak za srpski jezik 2011–2022: <https://izdanja.filfak.ni.ac.rs/casopisi/godisnjak-za-srpski-jezik> [orig.] Годишњак за српски језик 2011–2022: <https://izdanja.filfak.ni.ac.rs/casopisi/godisnjak-za-srpski-jezik>
- Tatjana G. Trajković, Nadežda D. Jović: Bibliografija Godišnjaka za srpski jezik (1990–2021). Niš: Filozofski fakultet Univerziteta u Nišu, 2022. [orig.] Татјана Г. Трајковић, Надежда Д. Јовић: *Библиографија Годишњака за српски језик (1990–2021)*. Ниш: Филозофски факултет Универзитета у Нишу, 2022.
- <https://izdanja.filfak.ni.ac.rs/monografije/2022/bibliografija-godisnjaka-za-srpski-jezik-19902021>

Tatjana G. Trajković

THREE DECADES OF THE *GODIŠNJAK ZA SRPSKI JEZIK*

Summary

The paper provides an overview of the issue of the *Godišnjak za srpski jezik / Annual review of the serbian language*, the scientific journal of the Department of Serbian Studies of the Faculty of Philosophy in Niš. Twenty issues published in the period from 1990 to 2022 are covered. The paper is designed as follows: 1. historical review of the creation and duration of the *Godišnjak*, 2. mention of important authors and institutions, 3. review of papers according to philological fields. This work commemorates the 35 years of existence of the Department of Serbian Studies at the Faculty of Philosophy of the University of Niš, whose work was followed by the publication of this journal.

Keywords: Godišnjak za srpski jezik / Annual review of the serbian language, Department of Serbian Studies, Niš, Serbian language and literature, philology